

ДИМИТЪР ТЕНЧЕВ
ОПАСНА РАЗДЯЛА

chitanka.info

Седеше на стола изправена, горда, но един игрив пламък в очите ѝ показваше весела мисъл. Зад стъклената стена се разстиляше обширна поляна, пъстро море от цветове. Най-горе, накрая, беше неговата къща. Момичето я гледаше вече втори ден. Снощи неговата къща беше като рубин, взела от тъмночервеното на залеза; сега, огряна от слънце, пречупила лъчи, приличаше на прозрачен син пламък.

Беше вторият ден на раздялата. Така бяха решили — да подарят на раздялата два дни. Оставаше още малко. Може би и той гледаше насрещната къща, нейната. Може би. Момичето не знаеше какво става там, взираше се, но разстоянието и ярките цветове разсейваха погледа. Тя не искаше да вземе увеличителни стъкла и с алгебрата на лъчите да докара лицето му пред себе си. Не, не! Раздялата да бъде пълна. Пък и тя не знаеше дали погледите им няма да се срещнат — всеки зад окуляра, както се срещат очите на двама късогледни зад очила с голям диоптър. Смешно. Конфузно и нелепо.

Друго хрумване я зарадва, накара я да стане и се засуети из празната къща. Намери листенца от метал. Те ѝ бяха нужни и други неща, но тя поспря в моментно колебание. „Еднакво ли са важни първият и последният час на раздялата? Мога ли да си позволя една весела шега?“ Махна с ръка. Излезе вън.

Сред цветята тя поседна и се заигра с металните листенца. Майстореше птичка. Искеше да я извае подобна на горските лекокрили песнопойци и с остър клюн. Направи клюна ѝ от сребро; налепи крилца от бял метал: изшари ги със златни пера; направи гърдите на птицата златни; сложи ѝ очи, които чуват; отвори гърдите ѝ и там постави сърце-възел от проводими нишки.

— Лети птицо! — Вдигна я на ръката си. Беше малка и бързокрила, устремена напред, сякаш тялото ѝ бе опнато от напрежение да дочака онзи миг свобода. Да литне!

— Почакай — промълви момичето; после влезе в къщата и откачи от стената пушка с много тръби и ръчки. Тъй разклонена беше пушката, че приличаше на корен, излят от бляскава, твърда стомана. Момичето сложи птичката върху цевта и се премери. Между цветята се показа дуло на оръжие.

Гръм!

Бялата лента от нейната къща до неговата. Птичката с пърхане връхлетя и заби клюн в стряхата. Притихна и се вслуша. Беше тихо: тя

чуваше всичко. Очите ѝ се въртяха и слушаха.

Момичето се затича, захвърли пушката, нахлу в стаята, захвърли и други неща по пътя си, дръпна и изсипа на пода едно чекмедже. Между всичките дребни предмети избра голям като стара монета медальон и го притисна към ухото си. После изтича въвн, легна на тревата и пак се заслуша. Вълните свързваха медальона със златната птичка, забита в стряхата на любимия. Момичето жадно се вслушваше, но чуваше само тихо шептене, като че някъде изтича вода.

Изведнъж проговори бавен басов глас:

— Ще бъде нещо като остров. Тази приветлива, богата планета ще привлича кораби за почивка. Ще бъде остров... разбираш какъв остров, нали?

— Да — отговори познат глас. „Той! Той“ — прошепна момичето.

— Няма да разберат къде сме кацнали. Няма да разберат и какво е станало с кораба. Имам план за това.

— А информацията от постовете? — „Той е“ — потвърди момичето.

— Нашият полет не е от важните. Едва ли ще бъде следен от няколко места, но и да го следят, намислил съм нещо. Не може ли един радиотелескоп да бъде заблуден! Какво ще кажеш, не може ли?

— Един може.

Момичето погледна жълтия медальон. Той приличаше на голяма, фалшива монета. Басовият глас продължаваше да говори:

— Купища останки от кораби, планини от останки по пясъците — натъркаляни кухи скафандри, които никога няма да се раздвижат. Виждам ги, приличат на брони от раци, отдавна умрели и изхвърлени на морския бряг, досущ като живи, но безжизнени — останала е само стоманената обшивка. Планетата — голяма гробница с подземия и техника, много техника — свършена и могъща. Планините — коварно примамливи; моретата — лъжливо спокойни; долините — задрямали в слънце. Планета — клопка! Всичко това за не повече от десет години. Хубав труд, след който си заслужава да скръстиш ръце и да се полюбуваш.

Гласът замлъкна, а после недоволно каза:

— Но не виждам в очите ти въодушевлението. Да стиснем ръце и да подхванем всичко, както е обмислено! Добре е обмислено,

повярвай. Дай ми ръката си!

— Не... Не зная дали... — „Той е“ — увери се момичето. В очите ѝ имаше сълзи.

— Страхуваш се — раздразнено каза басовият глас.

— Не се страхувам.

— Може би не си дорасъл. Може би е рано за теб. Ти не разбираш разрушението: който го разбира, с готовност ще стисне тази ръка. Как ти изглежда тя?

— Жестока е.

— Такава е. Не се колебай. Винаги си имал два жребия: да рушиш или да създаваш. Можеш да създаваш само милиардни части, защото всичко, което се създава, е общо. А да рушиш — огледай се! Създаденото може да бъде разрушено. Руши със сила и ум! Бъди голям! Дай ръка!

Момичето не чу отговора Хвърли медальона, той се зари в пепелта, тя побягна през цветята нагоре, към края на поляната към къщата от стъкло.

— Колко съм виновна! Колко съм виновна! — повтаряше и тичаше, а цветята — едри, тежки слънца — блъскаха лицето ѝ.

Нахлу в къщата задъхана, разрошена. Той я чакаше сред стаята, протегнал ръце за прегръдка.

— Знаех, че ще дойдеш. Видях те като тичаше през поляната и...

— Ела! — задърпа го тя. — Ела! Вземи пушката! Пуш-ка-та! Вземи я!

Водеше го за ръка. Излязоха вън.

— Убий тази птица! Убий я веднага!

Той се поколеба. Вдигна пушката, премери се. Трясък! Захвърчаха из въздуха сребърни и златни листенца. Само клонът остана — сребърен гвоздей, забит в стряхата.

Мъжът хвърли пушката и прегърна момичето. Целуна очите ѝ (сълзите бяха солени). Тя търсеше устните му, целуваше косите му, челото, очите. Отведнъж се отдръпна и попита:

— Къде е той? Отпрати ли го?

— Той? — Мъжът беше изненадан. Сетне лицето му се отпусна в усмивка: — Тази птица е подслушвала. Ти ли я прати?

Момичето кимна.

— И искаш да знаеш къде е *той*? Ела!

Влязоха в стаята, но вътре нямаше човек; минаха в друга стая, но и там не намериха никого.

— Той е тук — каза мъжът.

— Къде?

— Ето го — показа ѝ синкаво-лилави бучки метал, малка купчина върху една полица, където имаше и кристали, и изсушени морски водорасли; едро хищно насекомо, зинало зъбата уста; кубче с течност, която светеше и сменяше цветовете си, и парче от най-външната титанова обшивка на кораб. „Распер“ пишеше на парчето — корабът „Распер“. Със своята трагична съдба неговият екипаж беше станал вече исторически пример за героизъм. Момичето разбра — тези предмети той беше събирал за спомен при междупланетните си подвизи.

— Искаш да кажеш, че...

— Да, това е той, това е неговият ум. Само ума взех, а инак той беше петдесетгодишен, строг и упорит. С него пътувахме цяла година — бяха го сложили за втори член на експедицията, за да не разбере, че съм сам. Минаха определените дни и разбрах, че полетът е погрешен; тогава и той се обади от мястото си: „Вторият член на експедицията е робот. При нужда да се използват защитните му дрехи и енергийните му източници.“ Впрочем, отпреди бях открил измамата, но си говорехме, той беше умен събеседник — умен със способността на роботите да откриват въпросите в собственото ти съзнание и фактически да разговарят с теб чрез собствените ти „за“ и „против“. След като ми съобщи, че е робот, почти нищо не се промени. Продължавахме нашите разговори, припомняхме си Земята. Аз се вълнувах, защото имах надежда, че хората ще открият грешката и коригират полета; а той не се вълнуваше, той въобще беше лишен от тази способност и като виждаше какво става с мен, казваше ми: „Ти си глупав, драги. Доста глупав си“. Моите чувства смяташе за глупост. Когато ме спасиха, поисках да ми дадат само ума му. Разбира се, това беше забранено, но демонтажниците бяха симпатични момчета и един от тях ми направи знак да си мълча. Ето го, това е вторият член на експедицията.

— Често ли говориш с него? — Момичето взе в шепата си металните кубчета.

— Не. Той остаря. Стана сприхав, непрекъснато ми повтаря едни и същи свои идеи и настоява на тях, сърди се...

— Опасни идеи!

— Да. Когато ми го подариха, казаха, че съжителството с робот е опасно.

— И все пак, ти го слушаш.

— Понякога. Рядко. — Той я прегърна. — Да оставим това. Колко дълга раздяла... Как минаха за теб тези дни?

— Казваш дълга? Дълга раздяла? — Тя размисли. — Не дълга, опасна раздяла! Тичах насам и си казвах, че съм много виновна...

Публикувано във вестник „Пулс“, брой 6/1968 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.